

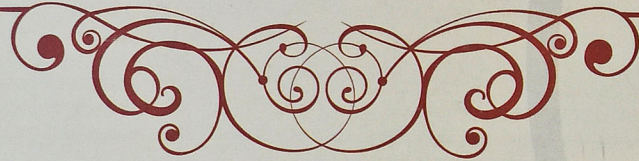
Böyük sərkərdə Nuru Paşa ilə bağlı bəzən həqiqətdən uzaq fikir və mülahizələrə rast gəlinir. Dahi bəstəkarımız, həm də mahir publisist Üzeyir bəy Hacıbəylinin "Azərbaycan" qəzetinin 12 noyabr 1918-ci il tarixli 37-ci sayında "Ü.Əbdül" imzası ilə dərc etdiyi "Nuru Paşa həzrətləri şərəfinə böyük bir ziyafət" başlıqlı məqaləsi həmin mövzuda yanlış çıxışlara ən gözəl cavabdır. Böyük türk sərkərdəsinin iştirak etdiyi həmin ziyafətdən reportaj xarakterli yazını oxuyun və həqiqətləri görün. Nuru Paşaya necə ehtiram bəslədiyinin şahidi olun.

Məqalə Üzeyir bəy "Azərbaycan" qəzetində dərc olunmuş yazılarının toplusu olan "Üzeyir bəy Hacıbəyli. Bayrağımız sarsılmaz" (tərtib edən – Aslan Kənan, məsləhətçi – Xalq yazıçısı Elçin, redaktor – Paşa Kərimov, rəyçilər – Ataxan Paşayev və Abid Tahirli) kitabından götürülmüşdür.

REDAKSİYADAN:

NURU PAŞA

HƏZRƏTLƏRİ ŞƏRƏFİNƏ BÖYÜK BİR ZİYAFƏT

10 təşrihi-sani (noyabr) yekşənbə gününün axşamı Bakı şəhər əhalisi tərəfindən qəhrəman ordumuzun şanlı komandanı Nuru Paşa həzrətləri şərəfinə yay klubunun zalında böyük və mütəntən bir ziyafət verildi.

Klubun içi və dəhlizləri gözəl və pürqiyət xalılar ilə döşənməmiş, divarları dəxi ay-uldüzlu al bayraqlarla bəzənmiş idi. Yuxarıda böyük musiqi orkestri, aşağıda da həm Osmanlı və həm Azərbaycan türklərinə məxsus milli sazəndə və xanəndələr tərənnümsəz olmaqda idilər.

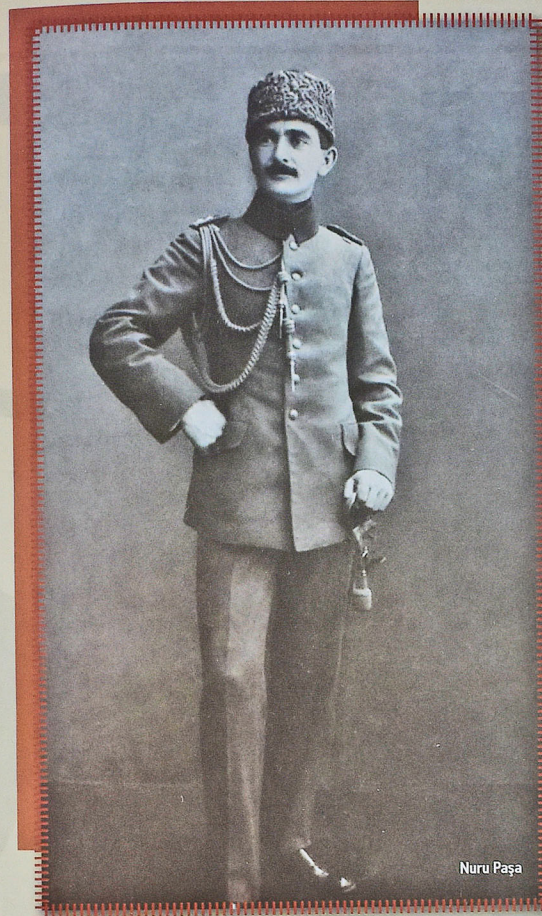
Hökumət əhlindən ümum nazirlərimiz Baş nazir ilə bərabər, şəhərimizin bütün böyük məmurları, ümum zabitan əfəndilər, İran konsulu cənabları, ziyalılarımız, böyük tacirlərimiz və sair əyan və əşraf ziyafətdə hazır idilər.

Nuru Paşa həzrətlərinin salona virudi əsnasında musiqi orkestri tərənnümsəz olub məclis əhli səlbəstəyi-ehtram durub, Paşa həzrətlərini səmimiyyətlə salamladılar; bədə hər kəsimiz başında özünəməxsus olan yerini tutub ziyafət başladılar.

Yemək əsnasında Baş nazirimiz Fətəli xan Xoyski həzrətləri birinci olaraq bəliq bir nitq söyləyib Azərbaycan türklərini bəndi-əsərdəndən xilas ilə naili-səadət olmasında tökülən Osmanlı türk qanına işarə ilə "bu qan və bu qan tökülən mübarək yerlər heç bir vəqt unudulmaz və xatirdən çıxmaz", - buyurdular. Bədə Nuru Paşa həzrətlərinə müraciətən

idareyi-kəlam edərək Azərbaycan türklərinin təşəkküratəmiqanələrini Paşa həzrətlərinə bildirib, qədəh qalxırdı. O halda bütün həzar ayağa duraraq müzəffər və şanlı komandanımız Paşa həzrətlərinin şərəfinə şərbət nuş olub, sürəkli alqışlarla ishəri-məsərrət və şadimani etdilər.

Həqiqət, bu böyük məclisdə həminin, bəxşus Bakı əhlinin ol-məzin dərd, möhnət, bəla və zillət çəkdiqləri və ol-məzin həqarətlərə düçar olduqları ağarmış saç-saqqallarından, solğun çöhrələrindən, məhzun gözlərindən bəlli olan üzlərində bu axşam o qədər bəxtiyarlıq

Nuru Paşa

və bundan dolayı o dərəcə şükr və sənə ələimi peyda və hüveyda idi ki, keçmiş qara günlərin fəna təsirləri bu gün nail olduğumuz ağ günlərin sürürbəxş əsərləri müqabilində unudulmaq üzrə olduğu aydın və aşkar idi!

Əvət! Fəna təsirlər unudulur, fəqət o təsirləri buraxan qara günlər unudulmaz, onları unutmaq üçün ya filosof olmalıdır, ya laübalı!..

Nə qərib təsadüf:

Təqribən bir il bundan əqdəm, bu gün ay-uldüzlu türk bayrağı ilə donadılmış olan bu salonda bolşevik Suxarçev, Nikolay Romanova məxsus bir hakimi-müstəbid vəziyyətini alaraq, hüquq-siyasiyyə və insaniyyələri xüsusunda ağır açmağa "cürət" edən Bakı müsəlmanlarını təhrid yolu ilə: "Bakıda daşı daş üstə qoymaram!" - deyə meydan oxuyurdu.

Buna qarşı olaraq Şurayi-Milli rəisi Rəsulzadə Məhəmməd Əmin yoldaşımız "Əvət! Biz istirdadi-hüquq yolunda mübarizə edərək, nəticədə bizə ya istiqlalyyətimiz qalar, ya uçurulmuş daşlar. Fəqət əmin olunuz, müvəqqəti müzəffəriyyətinizin üzərində olsa da, daimi zəfər bizimdir!" - deyə gələcəkdən xəbər vermişdi.

“ Bu axşam Rəsulzadə cənabları öz səlis nitqində bu fəqərəyi yada salıb, qanlı və həşşikən suxarçevlərin rəcəz oxuduğu bu meydanda bu gün daimi və azim bir türk zəfərinin bayram edilməsinə işarə ilə həqq sözün həqq yerinə düşməyindən dolayı izhari-məsərrət və məmnuniyyət eylədi.

Əvət! Əgər Suxarçev bu axşam klub salonuna bir nəzər yetirib də bu al bayraqları, bu şanlı komandanları, bu qəhrəman zabitlər, bu cəsür əsgərlər, bu başaş və bəxtiyar çöhrələri görsə idi, hədisinin nə qədərlə gülcünc və bica olduğunu özü də etirafə məcbur olardı.

Rəsulzadə nitqinə davam edərək, siyasi üfüqdə qara buludlar görünən kibidir, lakin bu qara buludlara qarşı Nurularımızın zülmət şikən Nuru var, dedikdə bütün əhli-məclis ayağa qalxıb Paşa həzrətlərini xüsusi bir təzim və təbcil ilə alqışlamağa başladılar.

Bir ildən bəri aziz müsafirimiz və keçirdiyimiz qara günlərə bizimlə bərabər şərik olan Rövşən bəy həzrətlərinin bəliq nitqi o qədərlə yanıqlı və o qədərlə ataşlı idi ki, həzirun üzərində böyük bir təsir buraxdı. Qayeyi-amalımıza yetmək, istirdad edilmiş hüququmuzu son qüvvəmizlə saxlamaq və bu yolda fədakarlığa hazır olmaq üçün bu gecənin şərəfinə yəmin lüzumundan bəhslə əhli-məclisin ruhunu yüksəldirdi.

Həzirun aramızda oturan bir zatın nitqinə müntəzir görün-dü, bu zatın illərdən bəri eşitmədiyi səsinə eşitmək, fikrini bilmək, nəzəriyatından xəbərdar olmaq istəyirdi. O, möhtəşəm zat sevgili ustadımız Əhməd bəy Ağayev idi ki, nitq söyləmək üçün yerindən qalxarkən salonda dərin bir sükunət əmələ gəlib, hər kəs bütün diqqətini ona tərəf ətf etdi.

Əhməd bəy nitqində bəzilərinin gözlədiyi ataş yox idi, əmma həqiqi bir səmimiyyət vardı; "Bən Bakıyı İstanbulda və İstanbulu Bakıda görüb də özümü o qədərlə bəxtiyar görürəm ki, dəha ölsəm də qəmim yoxdur, dünyadan kam almış gedirəm" kibi sözləri o qədərlə səmimi bir və lisan və lisan hal ilə söyləyirdi ki, eşidənlər dəxi özünü Əhməd bəy kimi bəxtəvərdə və bəxtiyar hiss edirdilər.

Biz Əhməd bəy nitqini icmala cəsərat etməyib, təmmalə qəzetimizdə dərc üçün lütfən bizə göndərmək ümid və istidasilə oxucularımızı səbrə dəvət edirik.

Bu qədərlə nitq və alqışlara cavab olaraq Nuru Paşa həzrətləri gözəl İstanbul şivəsilə ruhumuza ləzzət verən və məzmunca qəlbimizi bir taqım əndişələrdən təmiz qılmaqla sürür və şadimani-binəhəyatımızı mucib olan qayət bəliq və səlis bir nitq iradilə məclis əhlini şərəfyab və minnətdar buyurdular.

Bu nitqin təsiri öylə idi ki, hər kəsə də gələcəyə artıq əndişəsiz bir nəzər əmələ gəlib kəndinə böyük bir ümid, yüksək bir ruh hiss edərək, xoşbəxt və xoşvəxt bir hal ilə bir-birini təbrik edib, məclisə xitam verdilər. ♦

Ü.Əbdül
"Azərbaycan" qəzeti,
12 noyabr 1918-ci il.